

Красноштан Олександр Михайлович

кандидат технічних наук,

Національний транспортний університет, Україна

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СИСТЕМ
КОНТРЕЙЛЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ**

Останнім часом у транспортній галузі України сталось ряд змін, які потягнули за собою виникнення системних проблем. Зазначені зміни та наслідкові проблеми стались фактично в усіх галузях транспорту. Однак, найбільш відчутними вони виявились на автомобільному та на залізничному видах транспорту. Це пов'язано із їх масовістю та загальнодоступністю. Відповідно, системні збої в їх роботі відчуває на собі фактично кожен громадянин та кожен активний учасник економічного процесу в державі .

Стосовно залізничного транспорту – головною системно проблемою галузі на сьогодні є так звана «проблема надлишкової інфраструктури». Полягає вона в тому, що при фактичній незмінності ступеня розвитку інфраструктури в порівнянні з початком 90-х років минулого сторіччя, обсяги перевезень суттєво скоротились. Так, якщо залізничним транспортом України в 1989 році було перевезено 1,07 млрд. тон вантажів, то в 2020 році – 305 млн тон, тобто більш ніж втричі менше. Відповідно, втричі скоротились як вантажооборот, так і вантажонапруженість інфраструктури. При цьому надлишкова інфраструктура вимагає витрат на її утримання.

Головними критеріями, які традиційно визначають якість та привабливість для користувачів будь-якої транспортної системи є [1]: швидкість (можливість вчасно доставити вантаж); продуктивність (пропускна або перевізна здатність); безпека (безпека руху та забезпечення збереженості вантажу); безвідмовність (можливість виконувати потрібні функції в певних умовах протягом заданого інтервалу часу, як елемент надійності згідно ДСТУ 2860-94).

Поточні умови жорсткої конкуренції [2] на транспортному ринку визначають п'яту категорію, яку умовно можна визначити як гнучкість.

При цьому в загальному випадку ці показники знаходяться в певному протиріччі [3]. Так, наприклад, при підвищенні гнучкості неодмінно (за інших рівних умов) безумовно знизяться як продуктивність, так і швидкість. Це саме стосується швидкості та безпеки: для підвищення швидкостей руху без зменшення допустимого рівня безпеки необхідним є застосування ряду прогресивних технічних рішень.

Принципово, контрейлерні перевезення мають всі підстави для бурхливого розвитку в умовах українського транспортного ринку. Головною перевагою їх повинна стати швидкість перевезень, яка забезпечить менші строки доставки вантажів порівняно із автомобільним транспортом.

Пошук способів підвищення ефективності транспортних систем є актуальним завданням, спрямованим на підвищення добробуту суспільства та задоволення потреб економіки у перевезеннях [5, 6]. Одним з реальних і універсальних способів його вирішення є застосування комплексно оптимізованих контрейлерних перевезень.

Контрейлерні перевезення мають значні перспективи розвитку в Україні за умови вирішення ряду технічних та технологічних проблем [4, 7]. Вирішення зазначених проблем повинно бути спрямоване на досягнення більшої операційної гнучкості та адаптивності до потреб клієнтів – вантажовласників, вантажовласників та автоперевізників при дотриманні умов збереження та підвищення перевізної здатності (продуктивності) та швидкісних характеристик (маршрутної швидкості, швидкодії).

Застосування технологічних рішень, що використовуються в країнах Європейського Союзу не є можливим з огляду на технічні особливості транспортної системи України та особливості організації експлуатаційної роботи.

Найбільш ефективним підходом до вирішення зазначених проблем є використання методології спрямованого синтезу складних систем.

Особливістю цієї методології є те, що вона дозволяє вийти на наперед задані параметри складної системи.

Синтезована структура терміналу для забезпечення високоефективного швидкого вантажообміну при організації контрейлерних перевезень дозволяє здійснювати вантажообмін контрейлерних поїздів на проміжних станціях їх маршруту за мінімальний час без суттєвого зниження маршрутної швидкості та перевізної здатності системи.

Застосування синтезованої технології дозволить розширити можливості для розвитку системи контрейлерних поїздів, що своєю чергою дозволить значно підвищити рівень транспортної системи загалом за всіма основними параметрами: швидкість та продуктивність, безпечність, екологічність, економічна ефективність тощо.

Список джерел:

1. Ломотько Д. В., Красноштан О.М. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Технічні науки». Науково-технічний збірник.* 2021. Вип. 1(48). С. 188–202. URL: <http://publications.ntu.edu.ua/visnyk/48/188-202.pdf> (дата звернення: 15.04.2021).
2. Луцяк В. В. *Забезпечення конкурентоспроможності малих виробничих підприємств засобами стратегічного управління.* Київ : НУХТ, 2014. 292 с.
3. Луцяк В. В., Стратійчук В. М. Особливості формування товарної стратегії підприємства. *Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наук. праць.* 2015. Вип. 730-731. С. 60–62.
4. Мельник Т. С., Красноштан О. М., Христофор О. В. Розвиток маркетинг-логістики в секторі залізничних пасажирських приміських і регіональних перевезень. *Збірник наукових праць SCIENTIA.* 2021. С. 92–95. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/download/8190/8162> (дата звернення: 15.04.2021).
5. Остапчук А. Д. (2010). Рівень розвитку сільських територій як індикатор сталості аграрного сектору. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України.* 2010. 154 (3). 280–284. URL: <http://elibrary.nubip.edu.ua/8563/1/OAD.pdf> (дата звернення: 15.04.2021).
6. Остапчук А. Д. *Мале підприємництво - основа сталого розвитку сільських територій.* URL: <http://elibrary.nubip.edu.ua/12831/1/1load.pdf> (дата звернення: 01.02.2021).

7. Прохорченко А. В., Маловічко В. В., Декарчук О. М., Красноштан О. М., Казмірчук Н. В. Сучасні напрями автоматизації диспетчеризації руху поїздів на залізницях світу та перспективи їх упровадження в Україні. *Збірник наукових праць УкрДУЗТ*. 2017. Вип. 173. С. 114–136.

